

[Økonomi- og arbejdsministeren.]

udfoldet af arbejdsmarkedskommissionen, hvad jeg senere skal komme nærmere ind på det.

Et flertal indenfor lærlingekommissionen synes imidlertid at have betragtet de såkaldte lærlingskalaer som en meget væsentlig hindring for at bringe lærlingetallet op og har i kommissionens lovudkast foreslået en bestemmelse om forbud mod sådanne lærlingskalaer. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

„Hvor der i kollektive overenskomster hidtil har bestået bestemmelser, der begrænser lærlingetallet indenfor et fag, vil sådanne bestemmelser være at ophæve, ligesom det er forbudt fremtidig at indføre bestemmelser i overenskomsterne til begrænsning af lærlingetallet.“

Denne bestemmelse har regeringen ikke medtaget i sit forslag, idet vi frygter, at udformningen er for generel og for drastisk, så den ikke alene vil få virkning i de tilfælde, den er beregnet på, men også vil ramme visse aftaler mellem arbejdsmarkedets parter, der tjener legitime formål, såsom at sikre uddannelsesmæssige eller sociale hensyn. Som jeg allerede har antydnet, betyder dette imidlertid ikke, at regeringen ikke anerkender, at der kan foreligge problemer af samfundsmæssig betydning. Vi mener imidlertid, at en smidigere og dog sagligt forsvarelig ordning vil kunne opnås, hvis klager fra organisationer over forhold af denne karakter henvises til det mest sagkyndige og uvildige permanente organ, vi råder over på dette område, nemlig lærlingerådet. Man kunne give lærlingerådet mandat til at undersøge forholdet og forsøge at få samfundsmæssigt uønskede bestemmelser rettet ved forhandling med parterne. Hvis dette ikke skulle lykkes, f. eks. ved den nærmest kommende overenskomstforhandling, skulle sagen kunne afgøres af et nævnsatsat efter særlige regler.

Jeg indrømmer, at hvad jeg her har sagt, kun er givet i skitse-mæssig form. Det forekommer mig imidlertid, at meningene i denne sag er så delte, og at så mange forhold må tages i betragtning, at det har været rigtigst ved denne lejlighed kun at fremlægge en tankegang som et forhandlingsgrundlag. Jeg er imidlertid villig til i det udvalg, der formentlig bliver nedsat, at udforme nær-

mere forslag, såfremt der måtte være ønske herom.

Jeg skal nu forlade selve lærlingelovforslaget og gå over til at gøre nogle bemærkninger omkring problemet om de store fødselsårgange. Dette problem har efter en anmodning fra regeringen af januar 1954 — altså for to år siden — været grundigt behandlet i arbejdsmarkedskommissionen. Kommissionens meget omfattende betænkning om de store årganges problem er netop færdig og vil blive offentliggjort i næste uge. På grundlag af denne betænkning skal jeg forsøge ganske kort at trække problemets vigtigste hovedlinier op samt give et indtryk af, dels hvilke praktiske foranstaltninger der allerede er sat i gang til problemets løsning, dels hvilke yderligere foranstaltninger der vil blive stillet forslag om.

Hele den udviklede statistiske analyse af de store årgange skal jeg ved denne lejlighed springe over og nøjes med at anføre det væsentlige: at der i tiåret 1940—50 fødtes ca. $\frac{1}{3}$ flere børn end i den foregående 10 års periode. Denne stærke fødselsstigning er først og fremmest et byproblem. Disse mange børn befinder sig i øjeblikket i folkeskolen, hvor de har skabt mange problemer. De første af dem, nemlig de, der er født i 1942, og som i år fylder 14 år, begynder så småt at strømme fra folkeskolen ud på arbejdsmarkedet. I løbet af indeværende år bliver indflydelsen heraf dog næppe særlig mærkbar, men i de kommende år vil presset af de unge på arbejdsmarkedet, på lærepladser og uddannelsesanstalter tage til og kulminere i årene 1960 og 1961.

Man kan spørge, om tilgangen af ny arbejdskraft er så stor, at der ikke alene rejser sig et specielt ungdomsproblem, især et uddannelsesproblem, men også et almindeligt beskæftigelsesproblem. Hertil må svares, at det beror på den almindelige økonomiske udvikling i samfundet. Det samlede arbejdsudbud — d. v. s. antallet af personer i arbejdsdygtig alder — vil i den kommende 5 års periode vokse dobbelt så stærkt som i den foregående 5 års periode; d. v. s. gennemsnitlig med 28 000 pr. år i perioden 1956—61 mod kun 15 000 pr. år i perioden 1950—55. For at holde samme beskæftigelsesgrad som hidtil i efterkrigsårene kræves altså en stærkere erhvervs-